

**SİYASİ
DÜŞÜNCELER
TARİHİ**

KISA ÖZET

TAR222U

1. ÜNİTE- Antik Yunan: Yurttaş ve iktidar

SIYASAL DÜŞÜNENİN TARİHSEL GELİŞİMİNİ

Modern dünyada kullandığımız birçok siyasal kavram aslında tarihsel bir gelişimin ürünüdür. Bu bakımdan Antik Yunan uygarlığının, özellikle Atina polis'inin evrimi aynı zamanda bu kavramların gelişimine de ışık tutar. Bunların en başında ise yurttaşlık ve demokrasi kavramları gelir. Ayrıca devlete atfedilen anlam da bu değişim sürecinin bir parçasıdır. Başlangıçta polis tanrıları n armağanı ve doğal bir varlık sayılırken, giderek bu anlamı değişmiştir. Atina polis 'i içinde, bu kavramlar etrafında yürütülen siyasal mücadele günümüz siyasal düşüncesinin temel kavramlarının da tarihidir. Bunların başında da **yurttaşlık** gelir. Yurttaşlık, Atina'da başlangıçta soya göre belirlenirken soy bağları yerini giderek yer bağlarına bırakmıştır. Aynı zamanda yurttaşların sahip olacakları haklar da soydan çok, gelir ve servet sınıflamasını göre belirlenmeye başlanmıştır. Demokrasinin ana yurdu sayılan Atina, aslında eşitlikçi bir siyasal rejime sahip değildir. Yurttaş nüfusunun dışındaki kesimler siyasal hak sahibi olmadıkları gibi, yurttaşlar da servet durumlarına göre siyasal alanda rol almaktadırlar. Bu nedenle, Atina'da en önemli tartışma konusu demokrasinin dayandığı

❖ **Demos**; halkın kimleri kapsayacağı, kimleri dışarıda bırakacağıdır.

ANTİK YUNAN'DA SIYASAL DÜŞÜNENİN ÖNCÜLERİ

Siyasal düşünce, Platon'dan başlayarak büyük teoriler olarak ortaya çıkmadan önce, bölük pörçük olarak doğa filozoflarında karşımıza çıkar. Doğa filozoflarının düşüncesinin merkezinde doğa ve evren bulunur; toplum ya da siyaset değil. Oysa hemen ardından Sofist düşünürler, düşüncenin merkezine toplum ve siyaseti yani, insanı koyarlar. Bu düşünürlerin hemen çoğu yurttaşlık haklarına sahip olmadıklarından, aynı zamanda bu haklara sahip olma mücadelesinin bir parçasıydılar da. Bu ölçüde devleti doğal ya da kutsal olarak görmezler. Bütün Yunanlıların siyasal eşitliğini ve insanların doğa karşısında kardeşliğini savunurlar. Ancak bu demokratik yaklaşım giderek insanlar arasındaki doğal farklılıklara dayanarak dayanarak "güçlünün hakkı" savunmasına varır. Sofistlerin bir parçası sayılabilecek. **Sokrates** ise devletin doğallığı tartışmasıyla çok ilgilenmeden daha çok yurttaşlık ve polis arasındaki ilişkiye yönelir. Sokrates *polis'e* ait bir işlev olarak siyaseti erdemle ilişkilendirir. Bu bakımdan siyasetin liyakati gerektirdiği sonucuna ulaşır ve ölümü seçerek örnek bir yurttaşın yasayla ilişkisinin ne olması gerektiğini somut olarak gösterir.

PLATON'UN DEVLET KURAMI

Platon, Sokrates'in liyakat ile siyaset arasında kurduğu ilişkiyi, siyaset ve gerçek bilgi arasında kurar. Öncelikle insanları doğal ve ruhsal özelliklerine göre tasnif eden Platon, herkesin bu bilgiye sahip olamayacağını, yani siyasete ehil olmadığını işaret eder. Siyasetin bilgisine, ideal bir devletin bilgisine yalnızca seçkin bir azınlık olarak filozoflar sahiptir. Bu yüzden ya filozoflar kral olmalıdır, ya krallar filozof. Ama gerçek dünyada hiç de böyle değildir. Devlet en iyiden en kötüye doğru giden bir bozulma süreci içindedir. Bunun nedeni, toplumun temeli olan ve belli bir hiyerarşiye göre var olabilen iş bölümünün giderek bozulması ve insanların yozlaşmasıdır. O hâlde öncelikle filozofların sahip olduğu bilgiye göre, ideal bir devletin nasıl olduğu anlaşılmalıdır. Buna göre, ideal bir devlet, üzerinde yükseldiği sınıf olan koruyucular sınıfı içinde geçerli bir eşitliğe dayalıdır.

✓ Filozof-kralın içinden çıkacağı bu sınıf için bir tür komünist, ortaklaşmacı bir hayat tasarlar. Platon, bu eşitlikçi-kolektif yaşam bozulursa yozlaşmanın kaçınılmaz olduğunu savunur.

Ancak bu eşitlikçi hayat, aslında diğer sınıfların eşitsizliği üstüne ve yalnızca devleti yüceltmek için inşa edilmiştir. Bu hâliyle de aslında Tanrılara layıktır. İnsanlar Tanrı olmadıklarına göre, bu dünyada, bu ideal modeli gözeterek iyi bir yönetim kurmak gerekir.

Aristoteles'in siyasal yaklaşımının Platon'la farklılıkları

Aristoteles, Platon'dan farklı olarak, devleti doğal kabul ederken yalnızca insanların tek başlarına kendi gereksinimlerini karşılayamamasından ve buna bağlı olarak iş bölümünün zorunluluğundan hareket etmez. Devlet doğal ve zorunludur çünkü devlet insanın mutluluk ve yetkinlik arayışında ulaşabileceği nihai erektir de. Bir bakıma devlet adı verilen en yüksek birlik biçimi insana ilişkin bir özdür ve bunun varlığı ancak devlet ortaya çıktığında anlaşılır. Bu kuramsal bakışın yanında, devletlerin arasındaki farklılıkları titiz bir biçimde gözlemleyen Aristoteles, devlet biçimleri arasındaki bu farklılıkların toplulukların barındırdığı kimi özelliklerden kaynaklandığını ve bu nedenle de bütün topluluklara uygun bir devletten kesinlikle söz edilemeyeceğini kabul eder. Toplulukların ve buna bağlı olarak devletlerin niteliği değiştiği için, bir devletin yıkılma nedenleri de bir diğerine göre farklılaşabilir. O hâlde devleti ayakta tutmak için bütün topluluklara önerilebilecek hazır bir reçete bulunmamaktadır.

- ✚ Aristoteles, bu bakımdan devletleri yıkıma götüren çeşitli nedenleri saptar ve bunları ortadan kaldırmaya dönük çeşitli öneriler ortaya atar.

Atina'nın yetiştirdiği, *polis* merkezli düşüncenin en son ve en büyük isimlerinden biri olan Aristoteles, filozof kimliği yanında, somut olguları gözlemlemesi ve çözümlemesi bakımından siyasal düşüncede öncü bir isimdir ve siyaset biliminin kurucu babalarından biridir.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/siyasi-dusunceler-tarihi-ady212u?search=TAR222U>